

Parlamentul
Republicii Moldova

DGJ-04 nr. 493
16 decembrie 2024

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

Comisia securitate națională,
apărare și ordine publică

RAPORT DE EVALUARE EX-POST JURIDICĂ a Legii nr. 219/2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri

Actul evaluat: Legea nr.219/2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri.

Intervalul de timp pentru evaluare: anul 2024.

Responsabil de întocmirea raportului: Svetlana CICATI, consultant principal în Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului, tel.: 022-820-569.

În temeiul art.13 alin.(2) și art.111 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996, a Metodologiei de evaluare ex-post privind implementarea actelor normative (în continuare - *Metodologie*), aprobată de către Biroul Permanent al Parlamentului prin Hotărârea nr.2 din 07.02.2018, și al Ghidului metodologic privind evaluarea ex-post a actelor normative, aprobat de către Biroul Permanent al Parlamentului prin Hotărârea nr. 8 din 14.02.2024, Direcția generală juridică a efectuat evaluarea ex-post juridică a Legii nr.219/2018 (în continuare, Legea nr.219/2018), și comunică următoarele.

Necesitatea evaluării se bazează pe dispoziția pct.2.4.1 din Metodologie, ținându-se cont că termenul de executare a prevederilor Legii nr.219/2018 constituie mai mult de un an de la intrarea în vigoare a acesteia.

Reținem că, Legea nr.219/2018 este inclusă în Lista actelor normative supuse evaluării ex-post de impact în anul 2024 (anexa nr.1 la Hotărârea Biroului permanent nr.30/2023, cu termenul de referință pentru anul 2024).

I. OBIECTIVELE EVALUĂRII

Prezenta evaluare are la bază următoarele obiective:

- a) stabilirea dacă au fost aprobate toate actele normative necesare pentru organizarea executării și implementării Legii nr.219/2018;
- b) identificarea existenței unor obstacole de ordin juridic în aplicarea prevederilor Legii nr.219/2018;
- c) verificarea dacă normele Legii nr.219/2018 au făcut obiectul unor sesizări la Curtea Constituțională.

II. COLECTAREA DATELOR ȘI IDENTIFICAREA SURSELOR DE REFERINȚĂ

Pentru colectarea și analiza datelor și informațiilor selectate în procesul de evaluare ex-post juridică a Legii nr.219/2018 au fost utilizate următoarele instrumente și surse de date și informații:

- baza de date a legislației naționale eLEX, Registrul de stat al actelor normative (www.legis.md);

- pagina web oficială a Guvernului Republicii Moldova (www.gov.md);

- pagina web oficială a Cancelariei de Stat (www.cancelaria.gov.md);

- pagina web oficială a Ministerului Afacerilor Interne (www.mai.gov.md);

- pagina web oficială a Inspectoratului General de Carabinieri (www.carabinier.gov.md);

- pagina web oficială a Ministerului Apărării (www.army.md);

- pagina web oficială a Curții Constituționale (www.constcourt.md);

- Monitorul Oficial al Republicii Moldova, (Legile Republicii Moldova, Hotărârile Guvernului, Hotărârile Curții Constituționale ș.a.);

De asemenea, la solicitarea Direcției generale juridice, DGJ-05 nr. 119 din 15.03.2024 privind prezentarea informațiilor ce se referă la implementarea prevederilor Legii nr.219/2018, adresată Cancelariei de Stat a Republicii Moldova, a fost prezentat răspunsul Ministerului Afacerilor Interne nr.38/1700 din 15 aprilie 2024, anexat la prezentul raport de evaluare ex-post juridică.

III. INFORMAȚII GENERALE DESPRE ACTUL EVALUAT

Legea nr.219/2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri a fost adoptată de către Parlamentul Republicii Moldova la 08.11.2018, fiind publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 462-466/770 din 12.12.2018. Potrivit art.37 alin.(1) acesta a intrat în vigoare la data publicării – 12 decembrie 2018.

Legea nr.219/2018 face parte din categoria legilor organice, stabilind cadrul juridic și principiile de activitate, organizarea și funcționarea, atribuțiile și împuternicirile, finanțarea și asigurarea tehnico-materială a Inspectoratului General de Carabinieri, precum și statutul carabinierului.

Este de notat că, conform art.37 alin.(2) din Legea nr.219/2018, termenul rezervat Guvernului pentru asigurarea organizării executării a Legii menționate a constituit 3 luni de la data publicării acesteia.

Legea nr.219/2018 a fost modificată prin următoarele acte normative:

1. Legea nr.11/2021 pentru modificarea Legii nr.219/2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri (*în vigoare 11.03.2021*).

2. Legea nr. 257/2020 cu privire la modificarea unor acte normative, (*în vigoare 01.01.2021*);

3. Legea nr. 6/2020 pentru modificarea unor acte legislative, (*în vigoare 28.03.2020*).

Domeniul de reglementare – Sistemul național de ordine și securitate publică, sistemul național de apărare.

Beneficiari direcți ai Legii nr.219/2018 sunt carabinierii – persoanele care își îndeplinesc serviciul militar în cadrul Inspectoratului General de Carabinieri.

IV. ANALIZA DATELOR ȘI INFORMAȚIILOR COLECTATE

Se vor analiza informațiile colectate în raport cu obiectivele trasate în prezentul raport.

OBIECTIVUL 1: Stabilirea dacă au fost aprobate toate actele normative necesare pentru organizarea executării și implementării Legii nr.219/2018.

Prevederile legale	Acțiuni realizate/nerealizate
<p>Articolul 6. Atribuțiile ministrului afacerilor interne</p> <p>Ministrul afacerilor interne are următoarele atribuții în domeniul de activitate al Inspectoratului General de Carabinieri:</p> <p>...</p> <p>e) aplică proceduri de personal în privința personalului Inspectoratului General de Carabinieri în conformitate cu competențele stabilite de Guvern;</p>	<p>Realizat</p> <p>cu depășirea termenului de până la 2 ani</p> <p>Hotărârea Guvernului nr. 332/2019 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General de Carabinieri.</p>
<p>Articolul 9. Structura și efectivul-limită</p> <p>(2) Efectivul-limită al Inspectoratului General de Carabinieri se aprobă de către Guvern.</p> <p>(3) Regulamentul de organizare și funcționare a Comandamentului General al Inspectoratului General de Carabinieri se aprobă de către Guvern.</p>	<p>Realizat</p> <p>cu depășirea termenului de până la 2 ani</p> <p>Hotărârea Guvernului nr. 332/2019 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General de Carabinieri</p> <p>Realizat</p> <p>cu depășirea termenului de până la 2 ani</p> <p>Hotărârea Guvernului nr. 332/2019 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General de Carabinieri</p>
<p>Articolul 16</p> <p>(3) Normele de asigurare cu echipament a Inspectoratului General de Carabinieri se aprobă de către Guvern.</p>	<p>Realizat</p> <p>cu depășirea termenului de până la 2 ani</p> <p>Hotărârea Guvernului nr. 676 din 13.09.2023 privind aprobarea normelor, descrierii și modelului uniformei funcționarului public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne</p> <p>Hotărârea Guvernului nr. 120 din 12.08.2021 privind aprobarea normelor de asigurare cu echipament a militarilor din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri pe timp de pace</p>
<p>Articolul 29. Drepturi și libertăți fundamentale</p> <p>..</p>	<p>Realizat</p> <p>cu depășirea termenului de până la 2 ani</p>

<p>(2) În vederea asigurării executării atribuțiilor sale pe timp de pace, carabinierul mai dispune de următoarele drepturi:</p> <p>...</p> <p>b) dreptul la recompensă pentru riscul profesional, în condițiile stabilite de Guvern;</p> <p>...</p> <p>f) dreptul la supliment de hrană pentru efectivul Inspectoratului General de Carabinieri care participă la misiuni de asigurare și restabilire a ordinii publice, de intervenție antiteroristă, în condițiile stabilite de Guvern;</p>	<p>Hotărârea Guvernului nr. 983/2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizației unice de asigurare obligatorie de stat a vieții și sănătății militarilor</p> <p style="text-align: center;">Realizat</p> <p>Hotărârea Guvernului nr. 423/1992, cu privire la asigurarea cu producție alimentară a consumatorilor speciali</p>
<p>Articolul 30. Dreptul la protecție din partea statului</p> <p>(1) Realizarea drepturilor și a intereselor legitime ale carabinierilor și ale membrilor familiilor acestora se asigură de către Guvern, de autoritățile administrației publice locale, de conducătorii de întreprinderi, instituții și organizații, de către conducerea Inspectoratului General de Carabinieri.</p>	<p style="text-align: center;">Realizat</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hotărârea Guvernului nr. 914/2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de acordare a locuințelor de serviciu; - Hotărârea Guvernului nr. 694/2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a indemnizației lunare pentru închirierea spațiului locativ militarilor prin contract ai Armatei Naționale; - Ordinul Comandantului General al IGC nr.104/2020, cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea comisiilor locative în cadrul IGC
<p>Articolul 32. Dreptul la ocrotirea sănătății și la asistență medicală</p> <p>...</p> <p>(4) Modul de realizare a dreptului la ocrotirea sănătății și la asistență medicală al carabinierului este stabilit de către Guvern.</p>	<p style="text-align: center;">Realizat</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hotărârea Guvernului nr. 1387/2007 cu privire la aprobarea Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală; - Ordinul MAI nr.365/2009 privind aprobarea Regulamentului cu privire la asigurarea medicală a colaboratorilor organelor afacerilor interne.
<p>Articolul 36. Asigurarea logistică</p> <p>...</p> <p>(4) Normele de asigurare cu armament, muniții, mijloace de apărare, tehnică specială, echipament, produse alimentare și cu alte bunuri, precum și normele de</p>	<p style="text-align: center;">Realizat</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hotărârea Guvernului nr. 1260-4s/2016, cu privire la aprobarea Normelor de asigurare cu armament, muniții, mijloace speciale de apărare activă, pasivă și auxiliare, patrimoniu de

<p>consum al carburanților și lubrifianților, modul de primire în dotare și de procurare a armamentului, a tehnicii speciale și a altui patrimoniu se stabilesc de către Guvern.</p>	<p>cercetare și protecție chimică și radioactivă pentru autoritățile administrative și instituțiile din subordinea MAI;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hotărârea Guvernului nr.120/2021 privind aprobarea normelor de asigurare cu echipament a militarilor din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri pe timp de pace; - Ordinul Ministrului Apărării nr.021/2020 cu privire la Clasificarea armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor speciale, dispozitivelor militare și altui patrimoniu militar al Forțelor Armate ale Republicii Moldova; - Ordinul Ministrului Apărării nr. 049/2020 cu privire la punerea în aplicare a Normelor de tabelare a armamentului, tehnicii, aparatelor speciale, normelor unităților de foc și eșalonarea rezervelor de muniții în Forțele Armate ale Republicii Moldova; - Ordinul MAI nr. 613/2023 privind aprobarea Regulamentului privind exploatarea mijloacelor de transport din cadrul subdiviziunilor aparatului central al MAI, autorităților administrative și instituțiilor din subordinea acestuia; - Ordinul IGC nr.110/2024 privind aprobarea Regulamentului privind modul de exploatare și păstrare a mijloacelor de transport din cadrul IGC.
<p>Articolul 37. Dispoziții finale (2) Guvernul, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi: (până la data de 12/03.2019) a) va prezenta în Parlament propuneri vizând punerea în concordanță a legislației în vigoare cu prezenta lege; b) va pune în concordanță actele sale normative cu prezenta lege.</p>	<p style="text-align: center;">Realizat</p> <ul style="list-style-type: none"> - Legea nr.220/2018 cu privire la modificarea unor acte legislative; <p style="text-align: center;">Realizat</p> <p>cu depășirea termenului de până la 2 ani</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hotărârea Guvernului nr. 214/2019 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului

Informația privind realizarea/nerealizarea acțiunilor în termenii stabiliți

Denumirea actului supus evaluării ex-post juridică	Nr. acțiunilor realizate la momentul elaborării raportului ex-post juridic	Nr. acțiunilor nerealizate la momentul elaborării raportului ex-post juridic	Gradul de realizare a actului normativ, % (acțiuni realizate*100/acțiuni totale)	Nr. acțiunilor realizate în termenul stabilit de actul normativ	Nr. acțiunilor realizate cu depășirea termenului de până la 2 ani	Nr. acțiunilor realizate cu depășirea termenului mai mult de 2 ani
Legea nr. 219/2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri	12	0	100	7	6	0

OBIECTIVUL 2: Identificarea existenței unor obstacole de ordin juridic în aplicarea Legii nr.219/2018.

În procesul aplicării Legii nr.219/2018, a Hotărârii Guvernului nr. 332/2019 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General de Carabinieri, precum și a cadrului normativ relevant, în scopul asigurării exercitării adecvate a competențelor IGC s-au identificat careva lacune legislative.

În acest sens, Ministerul Afacerilor Interne a înaintat următoarele propuneri:

1) modificarea Codului contravențional nr. 218/2008 întru reglementarea aplicării măsurii de constrângere „reținerea”.

Necesitatea acestei intervenții legislative se argumentează prin faptul că, potrivit art. 22 alin. (2) lit. f) din Legea nr. 219/2018, Inspectoratul General de Carabinieri este în drept să constate contravenții și să aplice sancțiuni contravenționale potrivit competențelor atribuite prin lege, iar potrivit lit.e) din același articol, aceasta este în drept să rețină și să escorteze persoane.

Reieșind din specificul contravențiilor atribuite în competență carabinierilor (ex. huliganismul nu prea grav), precum și caracterul atribuțiilor pe care le realizează (preponderent în locurile publice), apare necesitatea intervenției și reținerii făptuitorului în flagrant, fapt pentru care, legiuitorul a împuternicit carabinierii cu acest drept. La moment, aceasta se realizează doar din punct de vedere *de facto*, dar nu și din punct de vedere juridic, întrucât lipsește norma enunțată.

Acest vid legislativ, generează imposibilitatea realizării efective a atribuțiilor de constatare și examinare de către carabinieri a contravențiilor atribuite prin lege, precum și,

generează anumite riscuri în privința corectitudinii procesului de constatare și examinare a contravențiilor și a protecției carabinierului, a cărui acțiuni de reținere *de facto*, fără întocmirea actului corespunzător, pot fi contestate la organul competent, iar acțiunile pot genera abuzuri sau depășirea atribuțiilor de serviciu din partea carabinierului.

2. Se solicită de a fi amendate prevederile art. 10 alin. (1) din Legea nr. 219/2018, în partea ce se referă la eliminarea statutului de persoană juridică a Comandamentului general al Inspectoratului General de Carabinieri, argumentul fiind că, prin modalitatea în care a fost redactat actul normativ, la reglementarea structurii Inspectoratului, a fost admisă o lacună, care presupune acordarea statutului de persoană juridică Comandamentului general al Inspectoratului, care de iure și de facto, reprezintă aparatul central al Inspectoratului, ce asigură planificarea, organizarea, conducerea, coordonarea și controlul activității structurilor din subordinea Inspectoratului.

OBIECTIVUL 3: Verificarea dacă normele Legii nr.219/2018 au făcut obiectul unor sesizări la Curtea Constituțională.

Prevederile Legii nr.219/2018 nu au făcut obiectul controlului de constituționalitate.

Totodată menționăm faptul că, Curtea Constituțională a fost sesizată prin Sesizarea nr. 177a din 26.11.2018 privind controlul constituționalității unor prevederi din art. 10 alin. (2) și alin. (3) din Legea nr. 219 din 08.11.2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri și ale prevederilor pct. 2 și pct. 3 ale Art. II din Legea nr. 220 din 08.11.2018 pentru modificarea unor acte legislative.

Prin Decizia Curții Constituționale nr.146 din 29.11.2018, sesizarea a fost declarată inadmisibilă.

V. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Principalele obiective stabilite în Legea nr. 219/2018 sunt realizate.

Luând în considerație constatările cu privire la aplicarea Legii nr.219/2018, prezentate de către Ministerul Afacerilor Interne, unde sunt identificate unele obstacole, în executarea legii, se recomandă Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică efectuarea evaluării expost de impact, pentru a stabili eficiența Legii, prin evaluarea acesteia din punct de vedere a resurselor materiale și umane (cost/beneficiu) și stabilirea dacă reglementările sunt corelate cu problemele identificate și nevoile reale.

Corespunzător, recomandăm comisiei de profil monitorizarea implementării politicilor publice promovate de către Guvern în domeniu, luând în considerare necesitatea ajustării acestora la rigorile internaționale.

 Tatiana MALAI,
Șef adjunct Direcție generală

Anexă:

Scrisoarea Ministerului Afacerilor Interne nr.38/1700 din 15 aprilie 2024.